

Dr. Henry Lee: U kamionu su odgovori na sve tajne



EKSKLUZIVNO NAJPOZNATIJI SVJETSKI FORENZIČARI ZA 'SLOBODNU DALMACIJU' KOMENTIRAJU SLUČAJ NESTANKA 17-GODIŠNJE DJEVOJKE IZ KRIČAKA

Dr. Henry Lee: Kamion će otkriti što se dogodilo s Antonijom

'COLD CASE'
OVO JE SADA 'HLADAN SLUČAJ' I ZAHTEJEVA PUNO KOMPLEKSNIJI PRISTUP, KAŽU FORENZIČARI

PIŠE DIVNA ZENIĆ
SNIMIO ZVONIMIR BARIŠIN / CROPIX

Prof. dr. Daniel Vanek, prof. dr. Henry Lee i prof. dr. Timothy Palmbach

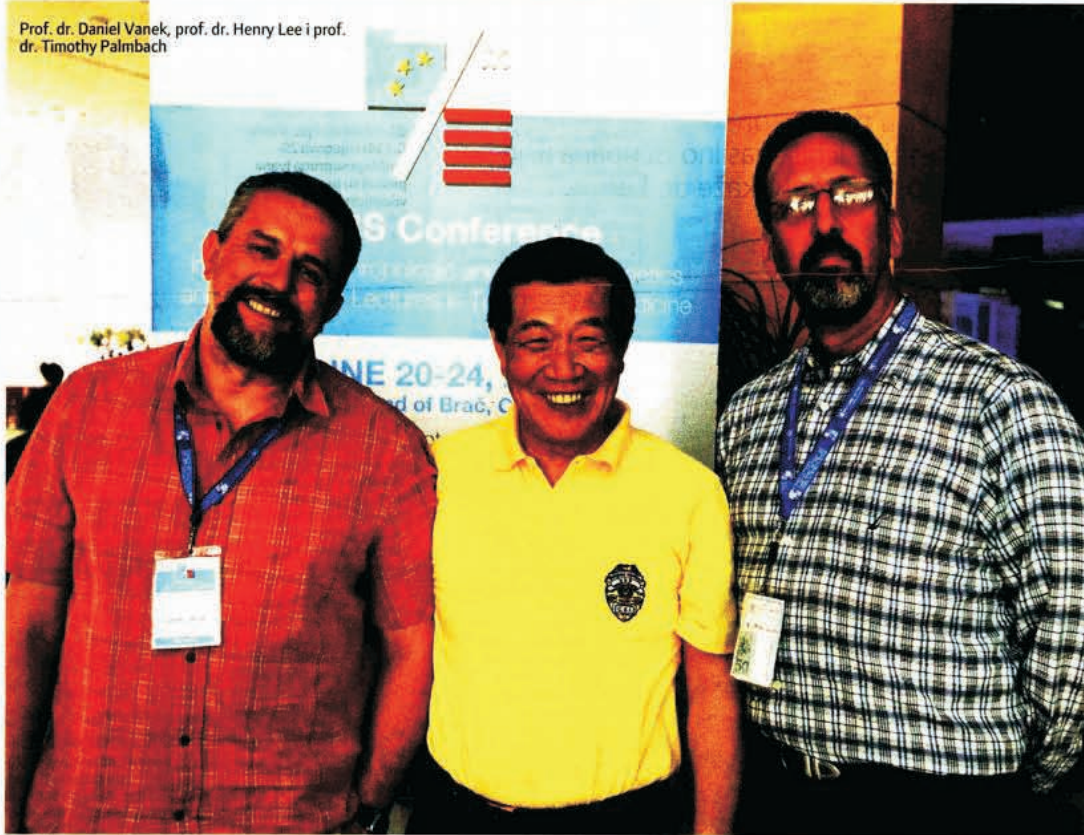
Slobodna Dalmacija, zahvaljujući prof. dr. Dragu Primorcu, ima ekskluzivnu priliku čitateljima iznijeti mišljenja najpoznatijih svjetskih forenzikara o slučaju nestanka 17-godišnje Antonije Bilić. Prof. dr. Primorac je u Bolu na Braču, u pauzi između predavanja na 7. ISABS Conference in forensic, anthropologic and medical genetics and Mayo clinic lectures in translational medicine, okupio vrhunske strane forenzikare, koji sudjeluju kao predavači na konferenciji, i ukratko im predstavio ovaj slučaj.

Tom je sastanku, uz prof. dr. Primorca, bio nazočan i prof. dr. Simun Andelinović, voditelj splitskog Studijskog centra za forenzične znanosti, a o slučaju nestale djevojke zatim su raspravljali prof. dr. Henry Lee s američkog Sveučilišta New Haven, prof. dr. Timothy Palmbach, također s New Havena, prof. dr. Daniel Vanek iz Forenzičnog centra u Pragu u Češkoj, prof. dr. Mitchell Holand sa Sveučilišta Penn State u SAD-u, prof. dr. Frederick Bieber iz sveučilišne bolnice Harvard u Bostonu u SAD-u, prof. dr. Moses Schanfield s američkog Sveučilišta George Washington i prof. dr. Antti Sajantila sa Sveučilišta Helsinki u Finskoj.

S obzirom da je riječ o, kako su kazali, osjetljivom pitanju i aktualnom "high profile" slučaju, ne žele detaljnije komentirati sam slučaj, ali, objasnili su, mogu govoriti o sličnim slučajevima i istragama na kojima su radili u SAD-u i diljem svijeta. Navodimo, dakle, mišljenja trojice poznatih forenzikara, koji za Slobodnu Dalmaciju govore na temelju svoga dugogodišnjeg iskustva u sličnim istragama, a treba dodati i kako je prof. dr. Lee napomenuo da je spreman svoju detaljniju analizu i mišljenje iznijeti na svojoj policiji, s kojom je i do sada odlično surađivao.

Prof. dr. HENRY LEE:
Ključni su mikrotragovi

U SAD-u godišnje imamo gotovo 10 tisuća nestalih osoba. Obično se prvo provjerava psihološki profil osobe, njezine navike, ponašanje, odnosi s okolinom, odnosi u obitelji i u početku, prvih nekoliko sati od nestanka, "češlja" se u neposrednoj blizini njezina zadnjeg viđenja. Isto tako se uvijek napravi uvid u datoteke osoba koje su činile slična kaznena djela, iz neposredne okolice gdje je napravljeno kazneno djelo, a onda se pretraživanje širi na druge regije. Tinejdžerice su,



Vrhunski forenzični stručnjaci

- Prof. dr. Henry Lee jedan je od najpoznatijih svjetskih forenzikara. U svojoj impozantnoj karijeri sudjelovao je u više od 8000 istraga, među ostalim u suđenju O. J. Simpsonu i u ponovnom istraživanju ubojstva JFK-a. Počasni je direktor Laboratorija za forenziku državne policije u Connecticutu. Utemeljio je program forenzične znanosti na sveučilištu u New Havenu, gdje predaje kao stalni profesor, i direktor je edukacijskog centra za forenzična istraživanja. Uz dr. Palmbacha, prof. dr. Dragan Primorac mu je jedan od najbližih suradnika.
- Prof. dr. Timothy Palmbach je izvanredni profesor i predstojnik Ocjela za forenzične znanosti na sveučilištu New Haven, a također je izvršni direktor Henry Lee instituta za forenziku (koji je povezan sa sveučilištem New Haven). Uz to je gostujući predavač na još nekoliko sveučilišta. Umirovljen je u državnoj policiji Connecticut, kao bojniki i direktor svih forenzičnih laboratorija. Vrhunski je stručnjak u rekonstrukciji mjesta zločina i sudski vještak u SAD-u u kaznenim i građanskim parnicama.
- Prof. dr. Daniel Vanek poznati je europski forenzikar. Trenutno vodi neovisni forenzični laboratorij za DNK analizu u Pragu, a prije toga je bio na čelu laboratorija Međunarodne komisije za nestale osobe u Banjoj Luci, te voditelj Nacionalnog DNK laboratorija Češke. Dr. Vanek je i osnivač i predsjednik čehoslovačkog društva za forenzičnu genetiku.

Cijeli kamion treba pretražiti na postojanje bioloških tragova, ali i vlakana koja su vezana za odjeću nestale osobe. U slučaju da se pronađe kosa, jednostavno se može utvrditi je li bila nasilno iščupana ili je otpala prirodnim putem - kaže dr. Lee

pri tome, najugroženija skupina, a kod njihova nestanka postoje tri opcije - prva je da je djevojka pobjegla, da se odlučila upustiti u nove avanture; druga je mogućnost da je sve počelo bezazleno, da otmica nije bila planirana, ali se i iz toga često može izroditi tragedija; dok treća opcija podrazumijeva to da je djevojku već ranije netko primijetio i "naciljao" za trgovinu ljudima ili neke druge ilegalne aktivnosti.

Iz onoga što mi je poznato, vidim da hrvatska policija radi po potpuno istim obrascima

ali u svakom slučaju analizu DNK (bilo analizom genetskoga ili mitohondrijskoga DNK) može se utvrditi je li pripadala nestaloj djevojci. Otisci prstiju, dlanova, utisci obuce (analiziraju se posebnim metodama) mogu imati ključnu ulogu u rekonstrukciji mjesta događaja. Treba dobiti detaljne podatke o mjestu gdje se zamjenjuje vozača, o mjestu gdje se dostavljala roba koja se prevozi kamionom, jer smo u SAD-u u nekoliko slučajeva na osnovi pronađenih vlakana koja su pripadala oteloj

Prof. dr. TIMOTHY PALMBACH:
Dio istrage treba provoditi kao da vozač ne postoji

Kamion je, bez sumnje, zadnji dokaz i vrlo je važan. Ovaj slučaj je postao "high profile-cold case" i sada se mora reagirati drukčije nego u početku. Slučaj je dobio i drugu nestalu osobu - vozača koji je u ovom trenutku osumnjičena osoba. Treba se stoga usmjeriti na nje, ali se bez stvarnih dokaza ne može ništa preudicirati.

Događalo se, naime, i nama da imamo slučaj i prvobitnog osumnjičenika, no nakon utvrđivanja okolnosti pokazalo bi se da smo vrijeme i energiju trošili na pogrešnu osobu. Jedan dio istrage treba provoditi kao da ta osoba ne postoji, koncentrirati se na kamion i druge stvarne dokaze... U svakom slučaju, prema sve što čujem već postoji osumnjičenik, no druge detalje nemam, ali ističem da je ovo kompliciran zadatak za policiju, koja, iz meni dostupnih podataka, dobro radi svoj posao.

Prof. dr. DANIEL VANEK:
Važna je rekonstrukcija signala mobilneta

Važno je prikupiti sve podatke o djevojci. U istrazi može pomoći moderna tehnologija, odnosno mobilni, i to ne samo onaj u vlasništvu nestale djevojke. Naime, prije nego se izgubio njezin signal moglo se utvrditi gdje se ona nalazi, ali i lokacije susjednih mobilneta. U elektroničkoj eri mogućnosti informatike su goleme, kao i povezivanje činjenica koje na prvi pogled nisu bile vidljive. To bih i ja učinio da sam član istražiteljskog tima. Također, slažem se dr. Leejem da treba napraviti logičnu geografsku analizu, od mjesta nestanka do mjesta konačne destinacije kamiona, u to uključiti i rekonstrukciju vezanu uz signal mobilneta te iz toga izvlačiti zaključke. U svakom slučaju, nemamo sve relevantne informacije i objektivno ne možemo govoriti o konkretnom slučaju, no zasigurno možemo reći kako bismo se ponašali u slučaju da se sličan nestanak mlade osobe dogodi u našim zemljama. Prema svemu što čujem, policija dobro radi svoj posao.



kao što bi radila i državna policija Connecticuta, i to je dobro. Izrađen je fotorobot, pregledane su sve kamere na autocestama i benzinskim postajama, obavljen veliki broj informativnih razgovora...

Osim opisa vozača koji su dali svjedoči, treba se usredotočiti i na druge činjenice. Moja iskustva govore, a to je temeljno pravilo forenzike, kako treba biti otvoren za sve mogućnosti. Prema svemu što čujem iz hrvatskih medija, čini se da je policija uspjela identificirati kamion o kojem se danima govorilo. Sada se treba usredotočiti detaljno na uzimanje tragova s mogućeg mjesta događaja. Cijeli kamion treba pretražiti na postojanje bioloških tragova (krvi, sline, sperme, urina i slično), ali i vlakana koja su vezana za odjeću nestale osobe. Stotine i stotine slučajeva smo riješili koristeći ovaj obrazac. U slučaju da se pronađe kosa, jednostavnim metodama se može utvrditi je li bila nasilno iščupana ili je to kosa koja je otpala prirodnim putem,

osobi, a koja su pronađena na lokacijama gdje je roba dopremljena, došli do počinitelja kaznenog djela. Isto tako, u SAD-u bismo uvijek provjerili na koji način se osumnjičeni vozač odvezao nakon što je završio radnim vremenom jer u slučaju da je to bilo njegovo osobno vozilo ili neko drugo sredstvo, detaljnoga treba pregledati na postojanje mogućih mikrotragova.

Idalje treba detaljno proučiti sve činjenice vezane uz geografsku distribuciju signala zaprimljenog od mobilneta nestale osobe.

Već je prošlo 16 dana od nestanka i ovo je već postao "hladni slučaj" i takvim slučajevima se pristupa drukčije. Naime, takozvani "cold case" zahtijeva puno složeniji i sistematičniji pristup rješavanju jer dio dokaza koji su bili prisutni u početku više ne postoje, okolnosti su promijenjene, mjesto događaja je izmijenjeno, a postoji i veliki efekt medija koji u cijelosti može promijeniti stvarne i objektivne okolnosti vezane uz događaj.